

АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ З ОПТИМІЗАЦІЇ ОПОДАТКУВАННЯ

Оскільки податок – це примусове вилучення в дохід держави певних коштів, цілком природно, що платник податків, оцінивши усі законні способи, має право вибрати той із них, який дозволить зменшити збитки. Аудиторські фірми надають такий вид аудиторських послуг як консультування щодо оптимізації оподаткування і вибору альтернативного порядку сплати податкових платежів. Цьому аспекту практичного аудиту приділяється дуже мало уваги, оскільки підприємства не ставлять перед аудиторами такого завдання, а останні не прагнуть нав'язувати клієнтам свої рекомендації. Дуже мало відомо про податкове планування (вибір прийомів і способів, які дозволяють зменшити податкові платежі в процесі всієї діяльності господарюючого суб'єкта) як спосіб довгострокової податкової оптимізації. Для вітчизняного ринку аудиторських послуг такий вид діяльності аудиторів є одним із пріоритетних, хоч і потребує високої кваліфікації і професійної якості виконавців [1, с.12].

Значну увагу проблемам податкового планування приділено у працях таких таких науковців, як Кучерявенко Н.П., Ткаченко В.В., Опарін В.М., Крисоватий А.І., Нашкерська М.М., Карауш В.В. та інші. Разом з тим, слід відмітити, що це питання потребує подальшого дослідження.

Метою даної статті є визначення методів, способів, організації податкової оптимізації з точки зору надання аудиторських послуг.

На сучасному етапі існує багато недоліків при оподаткуванні підприємницької діяльності в Україні. До них можна віднести складність, внутрішні суперечності, неузгодженість та переважно фіскальна спрямованість чинної податкової системи; адміністрування податків та зборів, яке ставить у нерівні умови платників податків і контролюючі органи та ін. [2, с.55]. За рейтингом Світового банку за 2011 рік український бізнес у тій або іншій формі виплачує 135 різних податків. Це абсолютний світовий рекорд. Друге місце в цьому рейтингу Світового банку посіла Румунія. Але вона здається "слабачкою" на нашому тлі. У неї кількість податків лише 113. А ось на третьому місці – Ямайка з результатом тільки 72 податки [3].

Це призводить до відтоку підприємств у тіньову сферу, тобто до ведення нелегальної діяльності і повному ухилянню від сплати податків, порушення податкового законодавства і зменшення суми податків, яку необхідно перерахувати до бюджету. Кожен платник податків бажає зменшити свої, по суті, незворотні відрахування.

Однак існують підприємства, які справно сплачують податки і при цьому неухильно дотримуються податкового законодавства. Причиною їхнього успіху є податкова оптимізація, яку здійснюють шляхом податкового планування.

Існують такі основні моделі поведінки платника податків:

- ухилення від сплати податків;
- обхід податків;
- податкове планування;
- сплата податків у відповідності до законодавства без застосування спеціальних засобів мінімізації податкових зобов'язань.

Необхідно розмежовувати поняття “ухилення від сплати податків”, “обхід податків” і “податкове планування”. Ухилення від податків і обхід податків з'явилися в світовій практиці разом з формуванням податкового права.

Як правило, ухилення від сплати податків відбувається у вигляді незаконного використання підприємством податкових пільг, несвоєчасної сплати або неперед'явлення документів, необхідних для обчислення або сплати податків. При ухиленні від сплати податків підприємство, яке є платником податків за законом, зменшує свої податкові зобов'язання забороненими законом способами. Ухилення від сплати податків є податковим правопорушенням.

Обхід податків можливий двома способами.

1. Підприємство не є платником податків у випадках, коли воно не займається діяльністю, що за законом підлягає оподаткуванню, наприклад, якщо підприємство не займається гральним бізнесом, то воно не сплачує податки за тією ставкою, за якою оподатковується прибуток казино та інші подібні заклади; підприємство не зареєстроване.

2. Приховування доходу (прибутку) або відсутність обліку об'єкту оподаткування. Цей спосіб обходу податків передбачає використання заборонених законом прийомів і є податковим правопорушенням. Тому сьогодні вигідно бути інформованим і юридично грамотним платником податків.

Податкова оптимізація – процес, пов'язаний з досягненням визначених (необхідних для підприємства) пропорцій усіх фінансових аспектів угод підприємства. Існує поширена думка, що оптимізація проводиться тільки з метою максимального законного зниження податків (її часто навіть називають податковою мінімізацією). Але такий підхід не завжди приносить бажані результати. Визначення податкової оптимізації необхідно розглядати через призму протистояння платника податків, з одного боку, і фіскальних органів, з іншою. Оптимізація оподаткування є складовою частиною процесу податкового планування. У той же час, податкове

планування не тільки зменшує податкові відрахування підприємства, але і є регулятором процесу керування підприємством, тому що мінімізація й оптимізація податків не завжди відповідає стратегічним потребам суб'єкта, що хазяює – останньому іноді вигідно не занижувати свою оподатковувану базу в силу тих чи інших обставин (наприклад, якщо витрати по мінімізації податкового навантаження перевищують доходи від її, крім того, керівництво підприємства може відмовитися від податкової мінімізації в силу соціальних і політичних причин. Відмова від мінімізації оподатковування в перелічених випадках не означає відмови від застосування податкового планування, навпаки, податкове планування продовжує залишатися одним з основних видів загальноекономічного планування (фахівці підприємства продовжують відслідковувати діюче податкове законодавство, робити податкові розрахунки, складати календар платника податків і т.д.). Таким чином, податкове планування являє собою інтеграційний процес, що полягає в упорядкуванні господарської діяльності відповідно до діючого податковим законодавством і стратегії розвитку підприємства.

Податкове планування – це діяльність з розробки та практичного застосування схем, які дозволяють знизити податковий тиск, це методи і заходи, спрямовані на збільшення коштів, які залишаються в розпорядженні підприємства після сплати належних податків [5]. Податкове планування ґрунтується на тому, що за кожним платником податків визнається право використовувати всі допустимі законом прийоми і способи для максимального скорочення своїх податкових зобов'язань.

В іноземній літературі поняття “ухилення” від сплати податків без порушення законів є синонімом податкового планування.

Податкове планування припускає максимально повне і правильне використання всіх дозволених законом пільг, оцінку позиції податкової адміністрації і основні напрямки податкової та інвестиційної політики держави. Воно не може бути використане для застосування податкових санкцій.

Надаючи послуги з податкової оптимізації аудитор повинен пройти декілька рівнів, кожен з яких вимагає надання керівництву підприємства певних знань і навичок:

- рівень перший – вивчити податкові закони і навчити підприємство своєчасно і правильно сплачувати податкові платежі. Для цього треба знати лише перелік усіх податків і зборів, їх об'єкти оподаткування, ставки, джерело і терміни сплати. Обчислити базу оподаткування, помножити її на ставку і віднести за рахунок відповідного джерела – це все, що треба зробити, щоб податок був нарахований. При ухваленні рішення про здійснення будь-якої господарської операції

потрібно уважно вивчити законодавче поле і користуватися лише офіційними нормативними документами;

- рівень другий – навчити оптимально сплачувати податкові платежі (планувати пропорційність прибутків і витрат в одному податковому періоді, уникати дебіторської заборгованості, тобто не платити зайвого), аналізувати фінансовий стан підприємства;
- рівень третій – навчити платити мінімально, застосовуючи законні методи зменшення податкового тиску.

Податкова оптимізація має власні інструменти, серед яких слід виокремити так звані економічні – правильне формування облікової політики, застосування пільгових підприємств, офшорів; тактичні – правильна поведінка з тими, хто перевіряє; та суто правові, до яких можна віднести правильний вибір організаційно-правової форми здійснення підприємництва, правильний вибір цивільно-правового правочину для здійснення операції, заміна одного правочину іншим.

Будь-яка схема податкової оптимізації перед впровадженням перевіряється на відповідність кількома критеріями:

- ефективність – це оптимальність використання в схемі всіх можливостей мінімізації податків;
- відповідність вимогам закону – облік всіх можливих правових наслідків використання схеми, продуманість механізмів реагування на зміну діючого законодавства або на дії податкових органів;
- автономність – схема розглядається з точки зору складності в управлінні, підконтрольності в застосуванні і складності в реалізації;
- надійність – це стійкість до зміни схеми зовнішніх і внутрішніх факторів, у тому числі до дій партнерів по бізнесу;
- нешкідливість – припускає уникнути можливих негативних наслідків від використання схеми всередині підприємства.

Вважаємо, що податкова оптимізація дозволить зменшити розмір податкових платежів шляхом правомірних дій платника податку (клієнта аудиторської фірми), що включають повне використання всіх наданих законодавством способів.

Список використаної літератури:

1. Сомов Л. Налоговый аудит / Л.Сомов // Финансовая газета. Региональный выпуск. – 2004. – №28. – С.6.
2. Ткаченко В.В. Податкове планування на підприємстві / В.В. Ткаченко // Економіка і держава. – 2008. – №12. – С. 55-58.
3. Україна за кількістю податків посіла перше місце у світі.// NEWSru.ua // Економіка // 5 березня 2012 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://newsru.ua/finance/05mar2012/podat.html>.

4. Шарікова О.В. Податкове навантаження як фактор тінізації економіки // [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.rusnauka.com/19_NNM_2007/Economics/23354.doc.htm TAX LOADING AND ITS INFLUENCE.
5. Єлісеєв А. Що таке податкове планування / А.Єлісеєв, М Підлужний // Контракти. – 2003. – №36.- С.46.

Пекінчак М.О, студент THEU

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Для правильної організації обліку основних засобів важливе значення має своєчасне і якісне документальне оформлення їх руху.

Відповідно до статті 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-XIV будь-який об'єкт основних засобів зараховується на баланс на підставі первинного документа бухгалтерського обліку, який засвідчує факт здійснення господарської операції.

Фінансовий облік інвентарних об'єктів основних засобів здійснюється із застосуванням типових форм первинного обліку, затверджених наказом Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352 [1, с. 41].

Облік надходження основних засобів оформляється такими первинними документами:

- ОЗ-1 "Акт приймання – передачі основних засобів";
- ОЗ-2 "Акт приймання – здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів";
- ОЗ-3 "Акт списання основних засобів";
- ОЗ-4 "Акт на списання автотранспортних засобів";
- ОЗ-5 "Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини";
- ОЗ-6 "Інвентарна картка обліку основних засобів";
- ОЗ-7 "Опис інвентарних карток по обліку основних засобів";
- ОЗ-8 "Картка обліку руху основних засобів";
- ОЗ-9 "Інвентарний список основних засобів";
- ОЗ-14 "Розрахунок амортизації основних засобів" (для промислових підприємств);
- ОЗ-15 "Розрахунок амортизації основних засобів" (для будівельних організацій);
- ОЗ-16 "Розрахунок амортизації по автотранспорту".

Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. ОЗ-1) застосовується для оформлення зарахування до складу основних